

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Epistolæ Præpositorum Generalium Ad Patres Et Fratres Societatis Jesu

Oliverius, Horatius

Pragae, 1711

XII. Ejusdem ad Patres Societ: A. 1594. 4. Aug: De fervore, & Zelo
Missionum

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55386](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55386)

260 EPISTOLARUM
Præpositorum Generalium
Societatis JESU
XII.

R. P. N.

CLAUDI
AQUAVIVÆ

Præpositi Generalis V.
Septima,

Ad Patres Societatis

Anno 1594. 4. Augusti.

De fervore, & zelo Missionum

*Missiones
commen-
dantur.*

I. **D**Um apud me tacita mentis
tatione præsentem Ecclesie
etæ statum, Societatis
corpus, officii mei curam perpendo,
mihi videor ad excitandum novis
rum stimulis, Missionum per universam
ligionem nostram studium. Equidem
in altera epistola vobis animos addidi,
quoniam postea Romam ad Congrega-
tionem convenire Provinciales oportuit
in magis opportunum tempus dilata-

non finè singulari, ut sentio, Dei maximi
nutu atque providentia. Cùm enim ea res
in Congregatione Generali tractata, & su-
per ea decretum factum sit (in quo planè
non mediocris solatii fuit materia, consen-
tientes & congruentes in unum ardentissi-
mos Patrum omnium animos intueri) in
spem venio fore, ut tanto majori cum stu-
dio, & voluntatum contentione in id unum
omnes alacriter incumbamus. In arenam
ergo descendendum est, & ad gementium
atque plangentium hujus mundi calamita-
tes hominum instar, armandæ nobis frontes,
& salutifero Tau, sacrosanctæ nimirum Cru-
cis signo, muniendæ sunt: tum quòd ad
hanc expeditionem nos mortificatos & ad
gravissima quæque perpetienda promptissi-
mos comparare & exhibere debemus; tum
quia hæc ad majorem Dei gloriam actio
videtur esse referenda: sed maximè quod
omnis præclarè quidquam & laudabiliter
agendi fiducia, virtute, facultate, favore,
& Crucifixi auxilio fulcienda est atque su-
stinenda. Ità signatos descriptosque, per-
inde ut verè milites, qui sub hoc vexillo, &
glorioso JESU nomine stipendia facimus,
debet manu corripere zeli gladium ancipi-
tem, & ex utraque parte acutum. Hinc
enim peccati nos odium ad illud stirpitis

evellendum inflammat ; indè quasi calcibus admotis illius amor , qui nobis , & summum dedit reddiditque , nos ad gloriam omnibus animi nervis promovendam commulatur . Unde mihi propriè zelus videtur fervor quidam , & motio efficax ab am profecta , cujus impulsu ad ea quæ dilecti versantur , utpote quæ nostra multum sint , removenda atq; depellenda , move

*Zelus
quid?*

*Zeli pro-
prietates?*

2. Sed cum tribus præsertim modis lecto contrarium quippiam patrari potest nempe quòd aut illius , quem amore complectimur , honoris , nominisque dignitas imminuat ; vel ejus quæstum & emolumentum retardet ; vel denique quòd minuscet , ejusque desiderio satisfaciatur ; ab illo quo tandem pacto veri Christiani latores , ad radicibus extirpanda vitia , & imòsque juvandos , ferri debeant , & iniri . Quandoquidem nec ulla unquam in te , à mortali homine Divina gloria habetur contemptui , quàm dum se totum terrenis affectibus penitus immergit , & que suo terga nefariè vertit . Et ipse Deus præpotens , ut refert D. Augustinus , nullius egeat , lucro delectatur , suum deputat , quod nostrum est ; ea ratione qua D. Hieronymus locum illum Jeremias

Jere. 15. explicans , *Non fœneravi , nec fœneravi*
10.

lis filium, non solum injuriæ & contumeliæ domino illatæ, vel parenti, verum minima quæque, quibus ille vel tantillum suboffendatur, angunt incredibilem in modum & excruciant. Denique ut in unum omnia contraham, zelus est argumentum certissimum, & amoris indicium evidentissimum: tantumque, ut arbitror, hic quoque quoversum distenditur, quantum illius profunditas longè latèque protenditur. Ille est, qui vos indefinente stimulo percutit & excitat, qui omnes difficultatum montes superat, qui nec acerbitates ulla, nec pericula capitis reformidat, qui nec retro progreditur, nec remissè, sed qui nunquam non movet lapidem, ut quacumque tantum industria poterit, quod dilecto suo corde se intelligit, viriliter exequatur; contra verò quod aliquatenus ei displicere deprehendit, removeat accuratè & depellat; aut si minus impedimenta prohibere liceat, vehementissimis interiùs amoris penitissimis flammis exardescat, & saltè Domino contentum, atque ad gloriam ejus omnium proximorumque salutem alacriter paratè offerat.

*Tria ad
excitandū
zelum ne-
cessaria.*

3. Neque verò alia mihi videtur efficiendi la sartaginis oblatio, in qua cum zeli & amoris igne, & misericordiæ erga proximos

oleo, homo spiritualis (granum planè à Levit. 6.
 Christo electum, & in pulverem desiderii
 patiendi, continuæque in rebus omnibus
 mortificationis redactum) seipsum in odo-
 rem suavissimum Creatori suo, ut præclare
 testatur D. Gregorius, religiosissimè offert. Hom. 12.
 Nec aliud quidquam ab electionis vase vo- in Ezech.
 cem illam expressit: *Quis infirmatur, & 2. Cor. II.
 ego non infirmor? Quis scandalizatur, & ego 29.
 non uror?* Aut quid causæ fuit cur Prophe-
 ta, imò Christus ipse exclamaret: *Zelus do- Psal. 68.
 mus tue comedit me?* Hic autem ut faciliùs 12.
 excussetur & exardescat ignis, tria potis-
 simùm ad id insigniter facientia mihi occur-
 runt. Primum est præsentis rerum statûs,
 in quo universus orbis versatur, cogitatio:
 alterum professionis nostræ obligatio: ter-
 tium talenti à Deo liberali bonorum omni-
 um dispensatore nobis donati recordatio.

4. Nam quod ad primum spectat, qui 1. Præsen-
 perpendet attentè, quàm miserabilem in tis rerum
 modum rerum omnium divinarum sensus status cõ-
 obstupuerint, cum alta rerum terrenarum sideratio.
 demersum caligine mortale genus tam pa-
 rùm in cælestibus videat; quàm universa
 gens humana, ad Dei vocem præclusis au-
 ribus obsurderit; quàm nihil suavitatis sen-
 tiant; quàm non tantùm obduruerit ad fla-
 gella, sed etiam ad vulnera & ignis ardores

violentiſſimos occalluerit ; quàm alacri
in exitium ruat voluntarium , & ſponte
plagis peccatorumque aculeis concide
dam & confodiendam objiciat ; quàm
benter exitiabili cupiditatum incendio
conflagret ; ut etiam in cineres pæne
ſoluta ſinè ullo tamen doloris ſui ſenſu
computreſcat ; qui ponet ob oculos tan
rei tenebrarum principis acerrima præ
tot animarum jacturam, illam denique
di imaginem ad exemplum illius , quæ
ſub finem ſexti de Sacerdotio libri tra
ſtrage & horrore terribilem depingit
aureum Chryſoſtomus , animo repræſen
tabit ; qui luctum , & lugubres in me
corporis complorationes cogitabit , &
ob interitum animæ fieri ſolitas lamen
tiones, quas primo de Compunctione
idem ille commemorat, illis componet ;
poterit pudore maximo non ſuffundi, de
quàm multa illius ergo, quàm pauca hu
gratiâ uſurpentur, animadvertet : dum
ſervabit quantis lacrymarum imbribus
quàm implacabili luctu corporis interitum
proſequamur, & mortem animæ, quæ
gratiæ infeliciffimè ſpoliatur, vix omnino
doleamus. Atque niſi me conjectura ſer
lit, ea fuit non inter poſtremas cauſſa, quæ
in Lazaro à mortuis ad vivos revocando

sterii plenissimas illas lacrymas Salvator effuderit, quòd magnum illum doloris sensum viderit, quem super extincto cadavere gens illa testabatur id temporis, quo vix erat ullus, qui tot animorum inter ipsos extinctorum perniciem lamentaretur. O quis Thren. 4. Jeremiam imitabitur, qui tam multiplici r. lèssio lamentatur aurum obscuratum, mutatum colorem optimum, dispersos lapides sanctuarii, filios Sion inclytos, jam purpurâ & auro primo amictos, reputatos in vasa testea, & amplexatos stercora? Sed quam dispar unius ab altero ratio, & ea re quantò magis sub his figurarum involucris animæ ad eum statum redactæ conditionem miseram Propheta lugebat? Hæc & hujusmodi certa claræque quicumq; secum attentè considerat, nec tamen, ut inquiebat Psaltes Regius, tabescere se, & quasi defectioe teneri persentiscit, non satis intelligo quàm profundo somno devinctus sopiatur. Alterutrum enim pronuntiandum est, eum, quisquis ille sit, aut tantorum malorum præconcepta gravitate, quod statu nostro foret indignissimum, non affici; aut eum leviculo valdè, & prima superficie tenus Deum & proximum amore complecti. Quod tamen noxium nimis & damnosum esset iis hominibus, qui ex animi sui sententia, scientes
pru-

prudentesque, ut hoc melius exequerentur se mundanis affectibus & cupiditatibus auerunt, seque totos in hac Religione Creatori suo in holocaustum consecrârunt.

2. Professio-
nis no-
stra obli-
gatio.

5. Jam verò quod ad secundum ; semper inhaereret animo vocationis, & Professionis Instituti nostri memoria, omnemque actiones nostras ad eum scopum, quæ hæc Religio ad majorem Dei gloriam stat, possemus facile revocare. Etenim Beatus Pater Noster in Instituti formula edidit ut quicumque in hac Societate voluerit Crucis vexillo Deo militare, proponat in animo, se partem & membrum esse Societatis ad hoc potissimum institutæ, ut fidei defensionem & propagationem, & perfectum animarum in vita & Doctrina Christiana, publicas prædicationes, lectiones spiritualia Exercitia, Christi fidelium Confessionibus audiendis, ac ceteris Sacramentis administrandis consolationem præcipuè intendat. Itèm in eadem formula præcipit, ut Præpositus Generalis cum omni diligentia curet tradendæ doctrinæ Christianæ exercitium, quippe quod præma quidem fronte minùs speciosum & plausibile, sed tamen maximopere sit necessarium in usu frequentissimo esse. In Constitutionibus autem parte septima, de Missionibus

nibus agens, primo statim capite dicit, Nostros quocumque gentium ad majorem Dei gloriam & animarum auxilium se conferre debere. Et ut Nostri parati esse possint, ad discurrendum per quaslibet orbis plagas, sexta parte, capite tertio, statuit, propter graves & frequentes Instituti nostri occupationes, quia semper esse debeant expediti ad quasvis mundi partes, quo missi fuerint, obeundas; non debere rerum aliquot alioqui piarum & religiosarum curam suscipere. Quarta verò parte, capite secundo, decernit, Professam Domum, quoad ejus fieri potest, rebus omnibus expeditam ad Sedis Apostolicæ Missiones obeundas, aliâque opera ad Dei obsequium, & animarum auxilium esse debere. Denique Vocationis nostræ gratia non desiderat homines uni loco particulari, ut stabili & continuæ habitationi, inhærentes & illigatos. Sed eo fertur intentio voti illius, quo se obedientiæ summi Christi Vicarii sinè ulla excusatione Societas obstringit, ut diversa loca peragremus, & vitam agamus in quavis mundi plaga, ubi major animarum necessitas videbitur postulare. Quæ profectò tanta est, ut vix sinè magno dolore cogitari possit, quòd in tanta operarum multitudine, sive propter multa Collegiorum onera,
sive

sive propter modicum fervorem nostrum
& acerba tolerandi desiderium elanguere
fructum tamen illum de Missionibus, quem
debemus, quem Ecclesiae sanctae necessitas,
& vocatio nostra postulat, non reponemus.

Quam
Deus ipse
secundabit
&
promovebit.

6. Erigamus animos, Patres dilectissimi, & studia nostra novo cum fervore exsuscitemus: videbitur profecto, & reperiemus, si nos divinae gloriae cupiditate & animarum salutis avidos praestiterimus immensam illam bonitatem vicissim repere:

1. Reg. 2. 30. *Quicumque honorificaverint me, glorificabo eos: qui autem contempnent me, erubescant & ignobiles.* Quin etiam imperscrutabili sapientia variis illis persecutionum, quae liquot ante annos subivimus, flagellis, & metiplos perpurgabit, efficiendo ut in nobis verum sit, quod olim Sapiens praedixit:

Prov. 25. 4. *Aufer rubiginem de argento, & egredietur vas purissimum.* Hoc ut studiosius curam fiat, petere videtur insuper & exigentiam praeteritae vitae damna resarciendi necessitas. Cum enim ipso statim principio, a quo primum per rationis usum, eum cognoscere possumus & amare, referre debeamus fructus laudis, gloriae, obedientiae, amoris

Rom. 7. 5. & perpetuae servitutis; passiones peccatorum, ut ait Apostolus, operantur in membris

bris nostris ut fructificent morti, ita ut non solum presentis status ratione, sed etiam praeteritorum reparandorum causa, fructus uberes nobis ferre conveniat. *Et ad haec quis idoneus?* Hoc ego vehementer expeterem, ut omni cordis affectu, sterilitatem, imò & acerbiteriam & turpitudinem fructuum nostrorum plangentes, alacriter aliqua saltè ex parte tot nomina dissolvere conaremur. Et licet mihi se campus ingens aperiat, & incentivorum, quæ nos ad illud praestandum hortari valeant & impellere, seges offerat; lubet potiùs, ut etiam magis expedit singulis, hæc in divino conspectu discutienda & consideranda permittere.

7. De tertio verò, talento nimirum extra omnem dubitationem & controversiam situm est, omnem illam diligentiam culturamque, quam Societas in nobis instituendis in virtutum & litterarum studio & informandis adhibet, ad aliud non spectare, quàm ad finem assequendum, qui primo salus & perfectio propria, deinde proximi censetur, ut instrumenta iis, quibus nos Deus applicare dignabitur, idonea reperiamur. Ut enim de litteris seorsum dicam, constat, etiamsi rerum cognitio varia disponat, & ad usus nostros animum illustret, longè tamen ampliùs eam ad aliorum utilitatem pro-

3. Talenti à DEO nobis dati recordatio.

mo-

movendam intendere, ideóque statim in
studiorum carceribus nobis illa regula
ponitur, quæ jubet animi puritatem col-
lere, & rectam in studiis intentionem habere,
nihil aliud in his quam divinam gloriam
& animarum fructum quærentes; ad hunc
enim scopum studia Societatis diriguntur.
Miserum quippe foret, post aliquod tantum
laboribus, tot annorum studiis, talentum
comparatum, cujus adminiculo animas
lucrari valeremus, opportuno ejus de-
mendi & exercendi tempore imminente
lud involutum in linteo, aut in terram de-
sum occultare. Quod si quid ego talis
nomine velim, tacita apud vos quaestione
terrogetis; juxta D. Chrysofomi &
stantem Doctorum aliorum sententiam
lentum interpretor quidquid omne
proximorū fructu & utilitate proferrī potest
& impendi. Unde fit ut etiam naturæ de-
scientiæ, & hujusce generis animi vel
poris ornamenta, nobis à Domino munus
erogata, talenta meritò nuncupentur.
sanè in Societate nostra, quantumvis
& idem non sit omnium modus & ratio
men verissimè profiteri possumus, nullum
esse qui donum aliquod & talentum ju-
do proximo accommodatum, divina largi-
tate concessum non possideat. Deinde

*Talentum
quid?*

rò cùm in idem vocationis gratia, finis instituti, & quæ nos ad illud dirigit obedientia referantur; multum profectò pungeret nos deberet & movere illa de servis parabola, quibus Dominus peregre proficiscens bona sua tradidit ea lege ut quidquid lucri facturi essent, id totum retribus suis & emolumentis accederet. Illic enim eorum, qui se ad quæstum faciendum constanter impenderunt, mercedem & luculentam remunerationem, simul & irrogatam ei contumeliam & pœnam, qui vel abjecto & humili præpeditus animo, vel pigritia retardatus, nihil Domino suo fructus repræsentavit. Ubi primò venit observandum, hunc à Domino malè mulctatum fuisse, non quòd bona sua dissipasset, sed quòd nihil emolumentis retulisset. Deinde si tanta cum severitate plectat eum, qui paucillum illud otiosum remanere passus fuit, quantò sæviet vehementiùs in eos, qui non talentum modo, sed talenta à Dei benignitate receperint quàm plurima. Tertio solerter animadvertendum est, spem omnem & fructus expectationem, non tam in industria nostra, quàm in accepto à Divina manu dono sitam esse & collocatam. Unde nobis hinc omnis animum dejiciendi causa tollitur, indè multum arrogantis superbiæ fastus in-

S

sole-

folescens retunditur. Eapropter D. L. cas servos illos utiles Domino suo dixisse

Lue. 19. fert : *Domine mna tua decem mnas acquisi*

16. &c. perinde ut si illud Apostoli velle

1. Cor. 15. primere : *Plus omnibus laboravi, non aut*

10. *ego, sed gratia Dei mecum.* Ad hæc que

notandum accedit, à Domino rationem

de fructu re ipsa reportato, sed de cura &

lignitia in bonis suis fideliter administ

dis adhibita, reposci.

Deus la- 8. Quamobrem, ut advertit D. C.

borè pen- solumus, non dicit Apostolus : *Plus om*

sat, non *bus lucratus sum, sed plus omnibus labor*

fructum. *ideoque Dominus prænuntiat fore, ut*

adventum suum fructus à nobis ex

Quæ cum ita sint, contendamus enixe

virili parte nostra : licet enim fructus

rem non consequatur, ejus erit curare

à singulis quod persolvere tenetur, re

re ; simul etiam desideria contentione

nostras juxta compensatione munerari. P

terea sollicitè considerandum est, quod

Dominus ita se lucri studiosum præbe

& metat & colligat ubi non seminaverit

multò magis ex eo agro fructum percipi

volet, in quo tot jam annis, tanta cu

gratiæ cælestis benedictione, sanctorum

desideriorum sementem injecit, utque m

sem uberem referret, largissimum tot

neficiorum imbrem è cælo immisit. Enimvero si præpotens illa Majestas, non quòd dura sit vel austera, ut perperam servus ille piger objiciebat, sed propter admirabilem summæ bonitatis & potentiaè abundantiam, metit interdum ubi non seminavit (cùm ad gloriam suam, suorumque servorum utilitatem etiam ea mala, quæ ab ipso non profecta sunt, refert) quanto magis existimandum est, eum in votis habere, ut quæ ab ejus manu dona gratiæ, in bonum & obsequium Ecclesiæ sanctæ convertenda, dimanârunt, cum fructu impendantur & exerceantur?

9. Postremò non est illud cursim prætereundum, sed accuratè pensitandum, quod ab eo talentum aufertur, qui illud occultando pariter se gerit atque si nusquam illud attigisset. Ait enim Salvator: *Ab eo autem qui non habet, & quod habet auferetur ab eo; cùm tamen è contra ei qui jam plura possidebat, alia insuper affirmet elargienda: Dico autem vobis, quia omni habenti dabitur & abundabit.* Deinde remuneratio, & honorifica illa prædicatio, simul & dignitatis super tot civitates, in gratiam lucelli tenuis, potestatem habendi, ex parte nobis illud adumbratum ostentat, quod paratum ei Dominus asservat, qui humili &

Talenti bene impensi fructus.
Luc. 19.
26.
Ibid.

ardenti animo, exiguum illud quod sibi concessum est, fructuosè collocare elaborat. Ex quo omnis, quæ hinc colligitur utilitas, in usum nostrum maximam partem edit. Verùm, ut hoc non ita sit, amor noster præstat, ut avidè votis omnibus concupiscamus, ut ab omnibus intelligatur poter, & diligatur infinita illa per omnem mundum Dei bonitas & pulchritudo, cujus vehementi amore animas prosequi debemus, & ad hunc bonorum omnium fontem omni studio allicere, ut admonet D. Augustinus: *Rape ad eum tecum quas potes, & duc hunc amemus, & ipse fecit nos, & non est longè* 10. Sed finem aliquando faciamus, si prius attentè cælestis sponsi vocem ceperimus, qui vicem suam dolens, & gerrimè ferens se propter obstinatam avaritiam à suis non admitti, sic loquitur: *Aperi mibi soror mea, columba mea, & dicit: Et a mea: quia caput meum plenum est rorem, & cincinni mei guttis nocturnis.* Quem cum discutiendo D. Augustinus, rorem plenum & guttas asserit esse eos, qui jacent amore divino destituti, in nocte iniquitatis refrigescunt, portantur quidem in crinibus Christi, quòd adhuc in Sacramentis Ecclesiæ visibilibus tolerantur, sed tamen finè gratia, mortalis peccati sarcinam pro-

Lib. 4.

Conf. c.

12.

Deus ipse
ad Missiones nos
allicit.

Cant. 5.

2.

Traet. 17.
in Joan.

gravati, vitam inteliciter trahunt. Pulsat ergo Servator ad ostium, & ad Ecclesiæ caulas eos advocat, quos ad illud exequendum idoneos arbitratur, eosque perhumaniter compellat, ut interrupta quiete propria, curas & studia sua ad animarum salutem promovendam convertant. *Aperi mihi de sanguine, soror mea; de spiritu meo, columba mea; de sermone meo, quem plenius ex me didicisti, perfecta mea; aperi mihi, prædica me, ad eos quippe qui clauserunt contra me. Quomodo intrabo sinè aperiente?*

11. Quod si nihil nos hæc commoveant, fierine potest ut fiduciam aliquam in languidis frigidisque desideriis reponentes, familiaritatem cum Deo conjunctissimam, multamque tum professionis nostræ, tum Divinæ voluntatis cognitionem nobis polliceamur? Equidem non me fugit D. Bernardi sententia; Ut nempe is, qui ex officio animarum saluti habet intendere, quoties hominem suum interiore senserit, ad has revisendas, corrigendas, instruendas, & salvandas permoveri, toties pro certo sponsum adesse intelligat, toties se ab illo sentiat invitari. Porro invitatio ipsa quid est, nisi intima quedam stimulatio caritatis, piè nos sollicitantis amulari fraternam salutem, decorem domûs Dei, incrementa lucro-

Et invitat.

Ser. 38.
in Cant.

278 Ep. XII. R. P. N. CLAUDII AQUAVIV
rum ejus, incrementa frugum justitia ejus
dem & gloriam nominis ejus?

*Missioni
S. Exerci-
tia præ-
mittenda.*

12. Hæc habui (dilectissimi Patrum
quorum memoriam ut vobis per litteras
(quia coram non licet) refricarem, var
rationibus adductus sum. Unum hoc
tum à vobis desidero, ut ad partes nobis
perfectiùs intelligendas, ad recentes
mos concipiendos, & vires ad hoc refo
randas, quicumque in Missiones erunt
mittendi, per aliquot dies se piis spiri
tuum Exercitiorum commentationibus
erceant, iis præsertim, quæ de Regno C
sti, deque Vexillis duobus agunt, alii
generis ejusdem, quæ ad excitandos
mos, & ad tam generosam expeditionem
flammandos videri possunt opportuna.
Provinciales utique præscriptum est
præscriptum, ut juxta ordinem anno
gesimo datum Missiones renoventur, &
eas omnium voluntates accendantur.
spem venio fore ut plerique se alacriter
ferant, Professi potissimè, quippe qui
eas peculiari quadam ratione obligant.
Ego sanè Divinæ bonitati tantum confido
ut credam totum hoc, quemadmodum
& merito vertetur & coronæ, ità in Ecc
siæ proximorumque fructum insignem.

Divinæ Majestatis gloriam tot animarum
conversione non mediocrem cessurum esse.
Hoc ipsum ceteraq; munia, ut ad feliciorum
exitum perducatis, vobis abundantem gra-
tiarum copiam ab immortali Deo precor,
simulque me VV. RR. orationibus, san-
ctisque sacrificiis multum commendo. Ro-
mæ 4. Augusti, 1594.

RR. VV.

Servus in Christo

CLAUDIUS AQUAVIVA.